

ԿՐԹԱԿԱՆ

ԻՐԱԿԼԻ ՂԱՐԻԲԱՇՎԻԼԻ. «2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՒՐՏԻ ԲՅՈՋԵՆ ՈՒՆԿՈՐԱՅԻՆԷ՝ 2 ՄԻԼԻԱՐԴ 508 ՄԻԼԻՈՆ ԱՐԻ. . .»

Դեկտեմբերի 12-ին, Վրաստանի վարչապետ Իրակլի Դարիբաշվիլու, երկրի կրթության եւ գիտության նախարար Գիորգի Ամիլախվարի, կառավարության անդամների, խորհրդարանի պատգամավորների, Վրաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական կորպուսի, հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ, անցկացվեց հանրակրթության ընթացիկ բարեփոխման շնորհանդեսը:

Իր խոսքում, Վրաստանի վարչապետը ընդգծեց վերջին տարիներին կրթության ոլորտում իրականացված բարեփոխումները՝ նշելով որ ոլորտի ապագայում առաջընթացը մեծապես պայմանավորված է բնագավառի ֆինանսավորման ավելացմամբ եւ կառավարության կողմից առաջնահերթային հայտարարված ոլորտի նկատմամբ հոգատարությամբ:

Մենք շարունակելու ենք բարձրացնել ուսուցչի մասնագիտական հեղինակությունը, սա մեր կառավարության գլխավոր առաջնահերթություններից է: Այդ նպատակով, մենք ակտիվ շարունակում ենք աշխատել: Նախարարի նախաձեռնությամբ ինտենսիվ աշխատանքներ են տարվում ուսուցիչների մասնագիտական կատարելագործման ուղղությամբ, հայտարարեց վարչապետը ու հավելեց, որ 2012-ին կրթության եւ գիտության նախարարության բյուջեն 626 մլն լարի էր, այս տարի՝ 2 մլրդ 77 մլն, իսկ 2024-ին կկազմի 2 մլրդ 508 մլն լարի, այսինքն, առկա է 300 տոկոս աճ:

Այս ամենը վկայում է, թե ով է իրականում ուշադրություն դարձնում կրթությանը, մեր ապագա սերունդին, եւ ովքեր էին միտումնավոր քանդում կրթական համակարգը, ընդգծեց վարչապետը ու հավելեց, որ կառավարությունը

նր լավ է հասկացել այս հարցի կարեւորությունը, ինչպիսին է ուսուցիչների մասնագիտական զարգացումն ու աջակցությունը:

Անդրադառնալով ոլորտի զարգացման հեռանկարներին՝ Իրակլի Դարիբաշվիլին նշեց, որ կրթության ազգային նպատակներն ընդունվել են 2004 թվականին եւ դրանից հետո չեն թարմացվել, անհրաժեշտ է ձեւավորել նոր տեսլական եւ կրթության նորացված նպատակները հիմնված կլինեն աշակերտների ազգային ինքնության ամրապնդման, առողջ արժեքների ձեւավորման ու դեռահասների իրազեկվածության բարձրացման վրա:

Թարմացված նպատակները հիմնված կլինեն ուսանողների շրջանում ազգային ինքնության ամրապնդման, առողջ արժեքների ձեւավորման խթանման եւ մեծահասակների իրազեկվածության բարձրացման վրա՝ հայրենասիրության, վրացական ավանդույթների, մշակույթի ու ընտանեկան արժեքների առումով, ասաց Իրակլի Դարիբաշվիլին:

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ՝ ՍԱՄՑԻՆԵ-ՋԱՎԱԽԵԹԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՆԵՐԻ ՀԵՏ

Դեկտեմբերի 9-ին Վրաստանի կրթության եւ գիտության նախարար Գիորգի Ամիլախվարին աշխատանքային հանդիպում ունեցավ Սամցխե-Ջավախեթի տարածաշրջանի շուրջ 400 մանկավարժների հետ:

Հանդիպմանը, որին ներկա էին նաեւ Վրաստանի խորհրդարանի՝ Ադիգենիի, Բորժոմիի եւ Սախինձայի մեծամասնական պատգամավոր Անտոն Օբոլաշվիլին եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչներ, Գիորգի Ամիլախվարին խոսեց ուսուցիչների աջակցության նպատակով իրականացված եւ ծրագրված նորամուծությունների մասին: Մասնավորապես, նախարարը ներկայացրեց ուսուցիչների աշխատավարձի նոր քաղաքականությունը:

նր, ուսուցիչներին մասնագիտական աջակցության զարգացման եւ դպրոցների ինքնավարության ուժեղացման նպատակով իրականացվող քայլերը:

Հանդիպմանը քննարկվեցին նաեւ այլ հրատապ հարցեր, դրանց թվում՝ ազգային փոքրամասնության ներկայացուցիչ ուսուցիչների աջակցության, դպրոցների ֆինանսավորման, ուսուցիչների դասաժամերի ժամադրվածությունը եւ այլն:

ԳԻՈՐԳԻ ԱՄԻԼԱԽՎԱՐԻ. «ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ԿԻՐԱԿԱՆԱՅՎԵՆ ԼՈՒՐՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Ընդհանուր կրթության աստիճանների ընթացիկ բարեփոխումների շուրջ շնորհանդեսին Վրաստանի կրթության ու գիտության նախարար Գիորգի Ամիլախվարին ներկայացրեց համակարգի բարեփոխումների հիմնական ուղղություններն ու առանցքային հարցերը, որոնք էլ ներկայացնում ենք ձեր ուշադրությանը:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

Իր ելույթում նախարարն առանձնացրեց ընդհանուր կրթության ազգային նպատակներն ու նշեց, որ նախարարությունն ակտիվ աշխատանք է սկսել կրթության ազգային նպատակների թարմացման ուղղությամբ: Նրա խոսքով, ազգային նպատակները հիմնված կլինեն աշակերտների ազգային ինքնությունը ամրապնդելու, կենսունակ արժեքների ձեւավորմանը խթանելու եւ պատանիների գիտակցությունը՝ հայրենասիրության, վրացական ավանդույթների, մշակույթի ու ընտանեկան արժեքների առումով բարձրացնելու վրա:

ՀԱՏՈՒԿ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆԸ

Նախարար Գիորգի Ամիլախվարին հայտարարեց, որ բարեփոխումների շրջանակներում, հատուկ ուշադրություն է դարձվում ուսուցիչների մասնագիտական զարգացմանն աջակցելուն: Այդ նպատակով նախարարությունը, բոլոր շահագրգիռ կողմերի ներգրավվածությամբ, շարունակում է աշխատել «Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման սիսեմա»-յի բարելավման ուղղությամբ: Խոսելով ուսուցիչներին աջակցելու վերաբերյալ՝ նախարարն անդրադարձավ մանկավարժների աշխատավարձերի բարձրացման հարցին: Ըստ նրա, 2024 թվականի կրթության բյուջեն սահմանվել է 2 միլիարդ 508 միլիոն լարի: Դրանից 160 միլիոնը կտրամադրվի ուսուցիչների աշխատավարձերի բարձրացմանը: Մասնավորապես, 2024 թվականի հուլիսի 1-ից լրիվ ծանրաբեռնվածության դեպքում (մեկ դրույթ) ուսուցիչների աշխատավարձը, անկախ կարգավիճակից, միջինը կբարձրանա 500 եւ ավելի լարիով: Միջին հաշվով, 500 եւ ավելի լարիով աշխատավարձի բարձրացումը կտարածվի ողջ ուսուցչական կազմի 70 տոկոսի վրա:

2024 թվականից 10 տոկոսով կբարձրացվի նաեւ դպրոցի տնօրինության աշխատավարձը, իսկ տեխնիկական անձնակազմի աշխատավարձը կավելացվի 10-50 տոկոսով:

ԴՊՐՈՑԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԶՋՈՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

Նախարարի խոսքով, սկսվել են դպրոցի ինստիտուցիոնալ հզորացման աշխատանքները: Սա նշանակում է՝ դպրոցներին որոշակի հարցերի ու լիազորությունների փոխանցում, ինչը նրանց հնարավորություն կտա ինքնուրույն, տեղերում կոնկրետ, ինքնուրույն որոշումներ կայացնել: Ինչպես նշեց նախարարը, նախարարության իրավասության տակ կմնան միայն կրթական քաղաքականության սահմանման ուղղությունները:

ԿԿԱՅԱՆԱ ՆՈՐ ՄՐՑՈՒՅԹ ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՕՐԵՆԻ ՊԱՇՏՈՆԻ ԹԱՓՈՒՐ ՏԵՂԻ ՀԱՄԱՐ

Շնորհանդեսի ժամանակ նախարարը խոսեց նաեւ հանրակրթական դպրոցների տնօրենների նոր մրցույթի մասին: Նրա խոսքով, 840 դպրոցում Հոգաբարձուների խորհուրդների կողմից ընտրվել են նոր տնօրեններ, թեեւ կան դպրոցներ, որտեղ մրցույթը, շատ դեպքերում չի հաջողվել անցկացնել թեկնածուների բացակայության պատճառով: Առաջիկայում, հանրակրթական դպրոցի տնօրեն դառնալ ցանկացողների համար, տնօրեն չընտրված դպրոցներում կանցկացվի նոր մրցույթ, որի շրջանակներում, բոլոր թեկնածուներին՝ ինչպես հավաստագիր (սերտիֆիկատ) ստանալ ցանկացողներին, այնպես էլ՝ կտրվի հավաստագրված թեկնածուներին մասնակցության հնարավորություն: Նախարարությունը դիմորդների համար կպահանջի արդար, առողջ եւ ցերեղական միջավայր: Նախարարի պաշտոնեական իրավասությունը (դիսկրետի-

ան) կիրականացվի միայն անհետաձգելի անհրաժեշտության դեպքում:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԿԲԱՐԵԼԱՎԻ

Բարեփոխումների շրջանակներում, արդյունավետ աշխատանք է տարվում Ազգային ուսումնական ծրագրի բարելավման ուղղությամբ: Հիմնարար փոփոխությունը կվերաբերի հանրակրթության միջնակարգ աստիճանին, որի կարեւորագույն խնդիրներից մեկը աշակերտի ինքնուրոշմանն ու նրա ներուժի իրացմանը բազմակողմանիորեն աջակցելն է: Հիմնական բոլորի համար պարտադիր, ծրագրից բացի՝ ելնելով յուրաքանչյուր աշակերտի հետաքրքրություններից, կառաջարկվեն ինտեգրված մասնագիտական ծրագրեր, հումանիտար եւ բնագիտական ուղղություններ:

Բանախոսը հավելեց, որ 2024 թվականին կավարտվի առարկայական չափորոշիչների վերամշակման գործընթացը:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽԹԱՆՈՒՄ ԵՎ ԿՐԹՕՋԱԽՆԵՐԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՈՒՄ (ԱՎՏՈՐԻԶԱՑԻԱ)

Դպրոցական ենթակառուցվածքների զարգացմանը խթանելու շուրջ խոսելիս՝ նախարարը նշեց, որ ողջ երկրի տարածքով կրթական պատշաճ ենթակառուցվածքներ կպահովվելու նպատակով, վարչապետ Իրակլի Դարիբաշվիլու որոշմամբ, ակտիվ իրականացվում է 1 մլրդ լարիի նախագիծ, որը ենթադրում է դպրոցների լայնածավալ շինարարություն եւ վերանորոգում: Արդյունքում, մինչեւ 2027 թվականի վերջ բոլոր դպրոցները ենթակառուցվածքային առումով բարելավված կլինեն:

2024 թվականի սկզբին նախատեսվում է սկսել եւս 75 հանրակրթական դպրոցների շինարարական աշխատանքները, որոնց համար ընդհանուր առմամբ կծախսվի 700.0 մլն լարի:

300 դպրոց արդեն հավաստագրվել է: Հավաստագրման 6 տարով սահմանված շրջափուլը փոխվում է 9 տարվա, այն դպրոցների համար, որոնք հավաստագրվում անցել են նոր չափորոշիչներով:

ՆՈՐ ՄՐՏԵՑՈՒՄՆԵՐ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՆՔԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ

Ազգային գնահատման նոր մոտեցումը ենթադրում է դպրոցի հաշվետվողականությունը ոչ թե գործընթացների կառավարման, այլեւ Ազգային ուսումնական ծրագրով սահմանված արդյունքների առնչությամբ: Նոր մոտեցման ներդրման նպատակով, յուրաքանչյուր աստիճանի վերջում, մշակվել է աշակերտների ակադեմիական նվաճումների գնահատման համակարգ: Ըստ որի, 6-րդ եւ 9-րդ դասարաններում՝ զարգացնող գնահատում, իսկ 12-րդ դասարանի ավարտին՝ աշակերտի նվաճումների գնահատում միջնակարգ աստիճանում:

Պատրաստեց ԿԱՐԻՆԵ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԸ

ԱՄԵՆ ԵԿՈՂ ՄԱՐԴ ՊԵՏՔ Է ԻՐ ԵՏԵՎԻՑ ՄԻ «ՅԵՅ ԳԻԴԻ» ԹՈՂՆԻ...

Ծննդավայրը Հայաստանի Նոյեմբերյանի շրջանի Կոթի գյուղում (այժմ՝ Շավարշավան) էր, որի լուսավոր պատկերը՝ որպես կյանքի անեղծ տեսիլք, ուղեկցեց նրան ողջ կյանքում:

«Ծնվել եմ լեռներում՝ 1913-ի դեկտեմբերի 12-ին: Առաջին բանը, որ այժ քաջելուց հետո տեսել եմ՝ սահող ամպն է եղել լազուր երկնակամարում, հետո՝ թեւածող արծիվն ու թավալվող գետակը: Գուցե հենց այդ է պատճառը, որ իմ մանկութ հուշերում աշխարհը մնացել է մշտափոփ շարժման մեջ, սահող, հոսող...»,- գրել է Բենիկ Սեյրանյանը:

Թբիլիսի տեղափոխվեց պատանի հասակից, ընդունվեց Լիսիցյան գիմնազիան, որը նրա ուսանելու տարիներին, դարձավ մանկավարժական տեխնիկում: Լուսժողովրդատի ուղեգրով, տեխնիկումի շրջանավարտը հայրց լեզու եւ գրականության ուսուցիչ աշխատեց Աբխազիայի Օչամչիրեի շրջանի Լաբրա գյուղում: Աշխատանքի տարիներին էքստեռն կերպով ավարտեց նաեւ Երեւանի Խ.Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի պատմա-բանասիրական ֆակուլտետը: 1933-ից աշխատանքի անցավ Թիֆլիսի «Պրոլետար», այսօր՝ «Վրաստան» կոչվող հայալեզու թերթում:

Իմաստուններից մեկն ասել է՝ նպատակը դեպի իրեն է ձգում նպաստող հանգամանքները. այդպես եղավ Բենիկ Սեյրանյանի կյանքում: Ուժեղ ոգեշնչումները, որ նա գգում էր դեպի գրականությունը, իրականում չէին կարող չդառնալ նպատակակետ, չէին կարող չհասնել ընթերցողին: Եվ, այո, չուշացան նաեւ նպատակին ընդառաջող հանգամանքները...

Առաջին անգամ տպագրվեց 1930-ին, թբիլիսյան «Կարմիր ծիլեր» մանկական ամսագրում: Ընդամենը 5 տարի անց՝ 1935-ին, լույս է տեսնում 22-ամյա հեղինակի գրական «Քարափի կածանը» գրքույկը, որն ամփոփում էր ընթերցողին: Յուրաքանչյուր իր գիրքը՝ անկախ նրանցից «Քարափի կածան», «Աստղերի հովիտ», «Այն աղմկոտ գարնան», «Ճամփաներ եւ ճակատագրեր», «Սիրո լույս», թե «Սրտի ծուխ», «Հայկական նովելիստներ» կամ մեկ այլ անունով կվերնագրվե՞ր՝ կյանքի անսահման սիրով էր հագեցած: Այս ստեղծագործությունները, որոնցով էլ նա քայլեց դեպի հավերժություն, Բ.Սեյրանյան անուն-ազգանվան ամրագրեցին տաղանդավոր գրողի համբավ: Նրա գրական հերոսների մեջ մարդիկ ճանաչում էին իրենց, նրանց կյանքի դրամաներում տեսնում էին սեփական անհաջողությունները, նաեւ ձգտումներն ու հույսերը: Նրանք միշտ ապրում էին սկզբունքով, որ վաղվա օրը կլինի ավելի լավը: Այստեղից էլ նրա հերոսները չեն խեղճանում ճակատագրի հարվածներից եւ փորձում են գտնել ազնիվ մարդուն վայել հաջողության ճանապարհները:

Բենիկ Սեյրանյան գրողին ճակատագիրը տվեց բազում ուրախություններ: Նա դարձավ այն եզակի գրողներից մեկը, ով արդեն կենդանության օրոք ստացավ երեւի թե, այն ամենը, ինչ տալիս էր իր ապրած ժամանակաշրջանը գրական մշակին: Դա, հիրավի, վերելքի անխափան ուղի էր, որ սկսվեց «Վրաստան» թերթի խմբագրությունից, ուր յոթ տասնամյակ (1933-2003) աշխատեց նախ՝ արխիվարիոս, արդյունաբերական բաժնի իրահանգիչ, ապա՝ մշակույթի ու գիտության բաժնի վա-

րիչ: Այդ տարիներն իրենցում բովանդակեցին նրա գրական եւ հասարակական բուռն ու բազմատարր գործունեությունը: Սկսվեց գրող, դրամատուրգ, թարգմանիչ, մանկագիր, Վրացական ՍՅ-ի մշակույթի վաստակավոր գործիչ, Վրաստանի գրողների միության հայկական մասնաճյուղի երկարամյա նախագահ, Վրաստանի հայ գրողների «Կամուրջ» տարեգրքի խմբագրական խորհրդի նախագահ, հասարակական հանդեսների, մասնավորապես՝ մանկապատանեկան «Գարունը զարնան մեջ» ու ժողովրդի սիրած Սայաթ-Նովային մեծարող «Վարդատուն» միջոցառումների փայլուն, բնախնդիր կազմակերպիչ:

Անշուշտ առանձնակի պետք է նշել Բենիկ Սեյրանյան գրողի դերը հայ-վրացական գրական կապերի շղթայում, որի ամրացնող օղակներից մեկը եղավ նա ու մնաց մինչեւ վերջին շունչը: Այս դեպքում, վրաց գրչակիցներին Կոնստանտին Գամսախուրդիա, Իոսեբ Գրիշաշվիլի, Իոսեբ Նոնեշվիլի, Գալակտիոն Տաբիձե, Արչիլ Սուլուկաուրի, Ռեւազ Մարգիանի, Գուրամ Փանջիկիձե, ճաբուա Ամիրեջիբի, Նոդար Դումբաձե, անշուշտ, նրանում գրավեցին որքան նշանավոր գրողի կերպարը, նույնչափ եւ նրա մարդկային ցկարագիրը: «Քեզ, թանկագին Բենիկ, Աստված է ուղարկել իմ հողը՝ Վրաստան, որպեսզի ավելի ամրացնես հայ ու վրաց եղբայրների միջնատանյա կապը»,- գրում է բանաստեղծ Ջանսուղ Չարկվիանին (1931-2017): Իսկ Մորիս Փոցխիշվիլին (1930-1997) խոստովանում է, որ «Սեյրանյանը մեկն է նրանցից, ովքեր նվաճել են այն բարձր զանգակատնից խոսելու իրավունքը, որտեղից մեր երկու հինավուրց ազգերի զանգն է դողանջում»:

Բենիկ Սեյրանյանն իր ստեղծագործությամբ, հիրավի, դարձավ Վրաստանի հոգեւոր մարտիկը, իսկ Թբիլիսին՝ նրա միստիկ սերը, ում նվիրեց իր հոգու գոհարները: Ով կարդացել է նրա «Հին Թիֆլիսի ձեները» գողտրիկ հուշապատումը, անշուշտ համոզվել է, որ այն ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ՝ հին Թիֆլիսի գունագեղ հուշաքանդակ:

Սահից հետո, գրողի աշունն ամփոփվեց Թբիլիսիի հայ գրողների եւ հասարակական գործիչների խոջիվանքի պանթեոնում՝ հայ մշակույթի մեծաց շարքում:

Սիրում էր կրկնել մի իմաստուն միտք՝ «Աշխարհ եկող ամեն մարդ պետք է իր ետեւից գոնե մի հատիկ «Հե՛յ գիղի» թողնի...»:

Հարգարժան ընթերցող, կարծում ենք, երբ դու վերընթերցես կամ ձեռքդ առնես ու կարդաս նրա ստեղծագործությունները, քո «հե՛յ գիղին» էլ կավելանա գրողի հասցեին ասված «հե՛յ գիղիներին»:

Բենիկ Սեյրանյանի հիշատակին մկիրված այս հոդվածը խմբագրությանը թելադրեց մի բարոյական տուրք եւս: Սիրելի ընթերցող, թույլ տուր խոնարհումով հիշել Բենիկ Սեյրանյանի շուրջ սիրով համախմբված այն ստեղծագործողների անունները, ովքեր «Վրաստան» թերթընտանիքին Վրաստանի մշակութային պատկառելի այս օջախին, ծառայեցին հարազատի մկիրումով՝ թե՛ որպես նրա լրագրողներ եւ թե՛ որպես գրական հեղինակներ: Այդ անխոնջ մշակներն էին՝ երջանկահիշատակ Սոս Սիմավորյանը, Անահիտ Բոստանջյանը, Սերգեյ Առաքելյանը, Ժորա Խաչատրյանը, Մարտունի Խաչվանջյանը, Մրազ Ջաֆարովը, Ռուբեն Թորոսյանը, Օֆելյա Միրզոյանը, Նորայր Երթեւյանը, Անալյա Մկրտչյանը, Կիմա Պողոսյանը... ցավոք, անհնար է բոլորին թվարկել:

ՋՈՒԼԻԵՏԱ ԲԱՂԱՅԱՆ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՆԱԽԱՋԵՐՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԼԵՐԻ ԲԱՐՆԱԲԻՇՎԻԼԻ. «ՆՈՐ, ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՅ ՀԱՊՈՆԱԿԱՆ ԱՎՏՈԲՈՒՄՆԵՐ՝ ՏԱՐԱԾԱՆԸՐՁԱՆՆԵՐԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻՆ»

Դեկտեմբերի 14-ին Վրաստանի վարչապետ Իրակլի Դարիբաշվիլու որոշմամբ, տարածաշրջաններին փոխանցվեցին նոր ավտոբուսներ: Այդ օրը Վրաստանի կառավարության վարչակազմի տարածաշրջանների հետ հարաբերությունների ղեկարարամենտի պետ Լերի Բարնաբիշվիլին Ռուսթավիում մասնակցեց տարածաշրջանների ավտոբուսների հանձնման արարողությանը:

Արարողության մասնակիցների թվում էին Սամցխե-Ջավախեթի տարածաշրջանի նահանգապետ Բեսիկ Ամիրանաշվիլին, Քվեմո Բարթիկի նահանգապետ Գիորգի Դոխտուրիշվիլին:

Ինչպես ասաց Լերի Բարնաբաշվիլին, Վրաստանի վարչապետ Իրակլի Դարիբաշվիլու որոշմամբ, Վրաստանի տարածաշրջանների համար իրականացվեց նոր ավտոբուսների գնումը: Դեկտեմբերի 14-ից Սամցխե-Ջավախեթի, Քվեմո Բարթիկի, Սցխեթա-Թիաթեթի տարածաշրջանների բնակիչներին կսպասարկեն «Իսուզու» մակնիշի նոր 51 միավոր ավտոբուսներ:

Կյանքի կոչվող նախագիծը նախատեսում է «Իսուզու» մակնիշի 154 միավոր 8 մետրանոց ավտոբուսների գնում, որոնք կսպասարկեն երկրի 38 մունիցիպալիտետների բնակիչներին: Նոր ավտոբուսները քաղաքացիներին կնստուցեն ներքին եւ միջքաղաքային տրանսպորտային սպասարկումներ: Ժամանակակից չափորոշիչներով հագեցված ավտոբուսները՝ նախատեսված 477 ուղեւորի համար եւ հարմարեցված են նաեւ սահմանափակ հնա-

րավորություններ ունեցող անձանց փոխադրման համար:

Նոր հարմարավետ EURO 5 չափորոշման ավտոբուսների ձեռքբերմամբ, կարգավորվում է տարածաշրջանի բնակիչների տարիներ շարունակ անհանգստացնող ներքին տրանսպորտային փոխադրումների հետ կապված հիմնախնդիրը:

- Նոր ավտոբուսների ձեռքբերման համար,- մեզ հետ գրույցում ասաց Լերի Բարնաբիշվիլին,- բյուջեից հատկացվեց 53 միլիոն լարի: Գնումների գործակալության կողմից հայտարարված կոնսոլիդացված մրցույթի հաղթող «Ջիթի գրուպ» ընկերությունն արդեն Վրաստան է փոխադրել 51 միավոր ավտոբուս: Գործընթացը կշարունակվի մինչեւ ընթացիկ տարվա վերջը, իսկ ավտոբուսների մի մասը Վրաստան կբերվեն 2024 թվականին:

- Վրաստանի վարչապետի որոշմամբ, այսօրվանից տարա-

ծաշրջանի բնակիչները կունենան ժամանակակից եվրոպական չափորոշիչներով ուղեւորատար ավտոբուսներ: Այս ծրագիրը ծառայում է միջքաղաքային մունիցիպալային տրանսպորտի վերականգնմանը եւ հետագա զարգացմանը, ինչի համար ինչպես տեղական, այնպես էլ կենտրոնական բյուջեից հատկացվել է 53 միլիոն լարի եւ ձեռք է բերվել «Իսուզու» մակնիշի EURO 5 չափորոշման 154 միավոր նոր ուղեւորատար ավտոբուս, որոնք հարմարեցված են սահմանափակ

հնարավորություններ ունեցող անձանց համար: Ինչպես տեսնում եք, 51 միավոր ավտոբուսներն արդեն տեղում են, եւ դրանք կառաքվեն Սամցխե-Ջավախեթի, Սցխեթա-Թիաթեթի եւ Քվեմո Բարթիկի տարածաշրջաններ, իսկ մնացած 20-ը մինչեւ տարեվերջ կլինեն Վրաստանում եւ դրանք էլ կտրվեն տարածաշրջաններին: 2024 թվականի փետրվարի վերջին կավարտվի ավտոբուսների ներկրումը: Հարկ է նշել, որ սույն որոշմամբ, մեկընդմիջտ վերացվում է մեր տարածաշրջաններում

վարչապետ Իրակլի Դարիբաշվիլու որոշմամբ, տարածաշրջանների զարգացման շրջանակներում, միաժամանակ ձեռք են բերվել իտալական, մոտ 90, 10 եւ 16 խորանարդ մետր հզորության շարժիչներով «Իվեկո» մակնիշի աղբատարներ: Աղբատարների գնումներն իրականացվեց կենտրոնական եւ տեղական բյուջեի հաշվին, ինչի համար հատկացվեց ավելի քան 33 միլիոն լարի,- վերջում ասաց Լերի Բարնաբիշվիլին:

ՄԻՄՈՆ ԿԻԼԱՋԵ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ. Փառարկեր, իրադարձություններ

«ՎՐԱՍՏԱՆԻ», ԱՐՄԵՆԴՐԵՍԻ, ՊԱՆԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆ. «ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԽԱՉՄԵՐՈՒԿԸ» ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»

Դեկտեմբերի 14-15-ը Երևանում անցկացվեց դեպի ծով ելք չունեցող զարգացող երկրների նախարարական հանդիպում: Այն, ՄԱԿ-ի հետ համատեղ, Հայաստանում երբեւէ կազմակերպված ամենախոշոր միջոցառումներից էր: Միջոցառմանը մասնակցելու են 30-ից ավելի արտասահմանյան պատվիրակություններ: Մասնակիցների թվում էր Վրաստանի արտաքին գործերի փոխնախարար Լաշա Դարսալիան:

Բացմանը խոսքով հանդես եկան Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը, դեպի ծով ելք չունեցող զարգացող երկրների հարցերով ՄԱԿ-ի բարձր ներկայացուցիչ Ռաբար Ֆաթիման, դեպի ծով ելք չունեցող զարգացող երկրների խմբի նախագահ Լեոնիդան Դալմեյն:

Իր խոսքում, Հայաստանի վարչապետն ընդգծեց միջոցառման կարևորությունը՝ նշելով, որ խաղաղությունը, առաջին հերթին, ժողովուրդների տնտեսական, մշակութային կապերի հնարավորություն ու առկայություն է: Իսկ այդ կապերն ապահայտ չեն կարող տեղի ունենալ առանց տրանսպորտային հաղորդակցման:

- Շատ կարևոր է արձանագրել, թե

որոնք են այն սկզբունքները, որոնք մեր կարծիքով, պետք է դրվեն «խաղաղության խաչմերուկ»-ի գործարկման հիմքում,- հայտարարեց Հայաստանի վարչապետն ու հավելեց, որ առաջինն այն է, որ բոլոր ենթակառուցվածքները, ներառյալ՝ ճանապարհները, երկաթուղիները, օդուղիները, խողովակաշարերը, մալուխները, էլեկտրագծերը պետք է գործեն այն երկրների իրավագործության եւ սուվերենության ներքո, որոնց տարածքով դրանք անցնում են:

Հաջորդ սկզբունքը՝ յուրաքանչյուր պետություն իր պետական ինստիտուտների միջոցով ապահովում է իր տարածքում այդ կոմունիկացիաներում սահմանային հսկողությունը, մաքսա-

յին հսկողությունը եւ անվտանգությունը բոլոր ենթակառուցվածքների, այդ թվում՝ դրանցով քաղաքացիների, բեռների եւ տրանսպորտային միջոցների անցումը: Հաջորդը՝ բոլոր ենթակառուցվածքները կարող են օգտագործվել ինչպես ներքին, այնպես էլ՝ միջազգային բեռնափոխադրումների եւ հաղորդակցության համար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՐԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑ ԱՐԳԵՆՏԻՆԱՅԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՆԱԽԱԳԱՐԻ ԵՐԴՄՆԱԿԱԼՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅԱՆԸ

Դեկտեմբերի 10-ին Հայաստանի նախագահ Վահագն Խաչատուրյանը Բուենոս Այրեսում մասնակցեց Արգենտինայի նորընտիր նախագահ Խավիեր Միլեյի երդմնակալման հանդիսավոր արարողությանը:

Մինչ այդ, Հայաստանի նախագահն առանձնազույց ունեցավ Արգենտինայի նորընտիր նախագահի հետ:

Վահագն Խաչատուրյանը Խավիեր Միլեյին իր եւ Հայաստանի վարչապետի անունից հրավիրեց Հայաստան, ինչին ի պատասխան, Արգենտինայի ընտրված նախագահը նշեց, որ սիրով կայցելի Երևան հնարավորության դեպքում՝ այդ կերպ առավել նպաստելով երկու երկրների միջեւ հարաբերությունների ամրապնդմանը:

Արգենտինայի Հանրապետության նորընտիր նախագահի երդմնակալության արարողության շրջանակներում, Վահագն Խաչատուրյանը հանդիպումներ ունեցավ Իսպանիայի թագավոր Ֆիլիպե 6-րդի, Ուրուգվայի նախագահ Լուիս

Լակալե Պոուլի, Պարագվայի նախագահ Սանտյագո Պենս-յի, Չիլիի նախագահ Գաբրիել Բորիչի, Ուկրաինայի նախագահ Վլադիմիր Զելենսկու եւ Հունգարիայի վարչապետ Վիկտոր Օրբանի հետ:

600-ԱՄՅԱ ԴԵԳԵՐՈՒՄԻՑ ՀԵՏՈ, 15-ՐԴ ԴԱՐԻ ԶԵՌԱԳԻՐ ՄԱՏՅԱՆԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Շուրջ 600-ամյա դեգերումից հետո, Հայաստան վերադարձավ 15-րդ դարի մեծարժեք Ավետարանը: Մատենադարանին ընծայաբերելու հանդիսավոր արարողությունը տեղի ունեցավ դեկտեմբերի 14-ին:

Միջոցառմանը ներկա Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը շնորհավորեց կարևոր իրադարձության առթիվ:

Ձեռագիրը Մատենադարանին հանձնեց Հայաստանի կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը: Միջոցառումն ուղեկցվեց «Հովեր» պետական կամերային երգչախմբի կատարումներով: Երեկոյին պաշտոնապես բացվեց նա-

եւ «Սուրբ Ծնունդ. մանրանկարչական ներշնչումներ» ցուցահանդեսը, որի համադրող Տաթև Սարոյանը տեղեկացրեց՝ ցուցադրության զվաճար նպատակը՝ ներկայացնել Սուրբ Ծնունդը մանրանկարչության մեջ:

Այցելելով ցուցահանդես՝ հետաքրքրասերները կարող են տեսնել նմուշներ Կիլիկիայի, Վասպուրականի

մանրանկարչության դպրոցներից, Գանձակից, կան նմուշներ Կոստանդնուպոլսից ու Դրիմից:

ԴԱՏԱԽԱՋԻ ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՄԲ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍՅԱՆՆ ԱԶԱՏՎՈՒՄ Է ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

Երևանի ընդհանուր իրավասության դատարանում դատախազ Արմեն Մուրադյանը միջնորդեց երրորդ նախագահ Սերժ Սարգսյանին՝ առաջադրված մեղադրանքներում եւ ազատեց քրեական պատասխանատվությունից՝ վաղեմության ժամկետն անցնելու հիմքով՝

խափանման միջոցները թողնելով անփոփոխ՝ մինչև դատավճռի օրինական ուժի մեջ մտնելը: Միեւնույն ժամանակ, պահպանվում են մեղադրյալների գույքի վրա դրված արգելքը՝ մինչև քաղաքացիական հայցի լուծումը, բավարարելու է քաղաքացի:

Նշենք, որ Սերժ Սարգսյանին մեղադրանք էր առաջադրվել ՀՀ ԲՕ 38-179-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով՝ առանձնապես խոշոր չափերով յուրացման կամ վատնման համար: Երրորդ նախագահին իրեն առաջադրված մեղադրանքը չի ընդունում:

ՔՐԵԱԿԱՆ ԳՈՐԾ՝ ԵՐԿՈՒ ՌՈՒՄԱՍՏԱՆՅՈՒՆԵՐԻ ԽՈՒԼԻՉԱՆՈՒԹՅԱՆ ՓԱՍՏՈՎ

Երևանի կենտրոնում երկու ՌԴ քաղաքացիների առերեսույթ խուլիգանության դեպքով քրեական վարույթ է նախաձեռնվել՝ նրանք ձերբակալվել են:

Քննչական կոմիտեի հաղորդագրության համաձայն, դեկտեմբերի 9-ին, ժամը 00:23-ին, քաղաքացու ահագանգի հիման վրա ձեռնարկված միջոցառումներով պարզվել է, որ ՌԴ քաղաքացիներ Կ.Ա.-ն եւ Յ.Մ.-ն նախօրեին ժամը 22:00-23:30-ը «համակենցության կանոնների ցուցադրաբար անտեսմամբ, հասարակության նկատմամբ անհարգալից եւ բարոյական նորմերի նկատմամբ բացահայտ արհամարհական

վերաբերմունք են ցուցաբերել»:

Մասնավորապես, վնասել են Երևան քաղաքի Թումանյան 29 հասցեում գտնվող արագ սննդի կետի գույքը, մրգեր են նետել աշխատակցի վրա, Մաշտոցի 24 հասցեում գործող ծաղկի վաճառակետի ծաղիկները գետնին են նետել ու տրորել՝ այդ գործողությունները զուգորդելով հայիոյախառն արտահայտություններով:

ՄԱՅՈՒՆԵՐ Է ԲԱԲԿԵՆ ԱՐԱՐԵՅՅԱՆԸ

Դեկտեմբերի 13-ին, 79 տարեկան հասակում կյանքից հեռացել է Հայոց համազգային շարժման հիմնադիր-անդամ, Ազգային ժողովի նախկին նախագահ Բաբկեն Արարքյանը:

Բաբկեն Արարքյանը եղել է «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամ: 1988-ի դեկտեմբերի 10-ին չերբակալվել եւ մինչև 1989-ի մայիսի վերջը բանտարկվել է «Ղարաբաղ» կոմիտեի մյուս անդամների հետ:

Նա 1990-1991-ին Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալն էր, իսկ 1991-ին ընտրվեց ԳԽ նախագահ՝ ղեկավարելով մինչև 1995 թվականը: Այդ տարիներին Արարքյանը եղել է նաեւ Հանրաքվեի կենտրոնական հանձնաժողովի նախագահը, ապա՝ ԳԽ Սահմանադրական հանձնաժողովի համանախագահը: 1995-ի հուլիսի 27-ին Արարքյանն ընտրվել է Ազգային ժողովի նախագահ՝ դառնալով Հայաստանի առաջին զուգարման ԱԺ նախագահը: Այդ պաշտոնից հրաժարական է տվել 1998-ին՝ Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի թիմի հետ միաժամանակ:

Արարքյանը հիմնադրել ու ղեկավարել է «Արմատ» հասարակական կազմակերպությունը: Նա ավելի քան 30 գիտական աշխատությունների եւ բուհական դասագրքերի հեղինակ է:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆ ԸՆԴՈՒՆԵՅ ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԵՐՈՒԹՅԵՐ ՆԱԽԱԳԻՐԸ

Հայաստանի Ազգային ժողովն ընդունեց 2024 թվականի պետական բյուջեի նախագիծը: Բյուջեի նախագիծը ստացավ 71 կողմ, 25 դեմ ձայներ:

Ազգային ժողով ներկայացնելուց հետո, պետական բյուջեի նախագծի եկամուտներում, ծախսերում եւ դեֆիցիտում կատարվել էին փոփոխություններ՝ պայմանավորված նաեւ Լեւոնյան Ղարաբաղից տեղահանված բնակչության աջակցության ծրագրերի նախատեսմամբ:

Այսպիսով, 2024 թվականի պետական բյուջեի եկամուտները կկազմեն 2 տրլն 723 մլրդ դրամ, որից հարկային եկամուտներն ու տուրքերը՝ 2 տրլն 613 մլրդ դրամ: Բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 3 տրլն 206 մլրդ դրամ ծախս, որից կապիտալ ծախսերը կկազմեն մոտ 695 մլրդ դրամ: Ըստ նախագծի, բյուջեի դեֆիցիտը կկազմի շուրջ 483 մլրդ դրամ կամ ՀՆԱ-ի 4,6 տոկոսը:

ԵՎՐԱՄՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՎԵԼԱՅՆՈՒՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԴԻՏՈՐՊԵՐԻ ԹԻՎԸ

-Եվրամիությունում որոշել են ավելացնել Հայաստանում դիտորդական առաքելության դիտորդների թիվը՝ 138-ից հասցնելով 209-ի,- Եվրամիության արտաքին գործերի նախարարների հանդիպումից հետո հայտարարել է ԵՄ բարձր ներկայացուցիչ ժոզեֆ Բորելը:

-Սա միջոց է բարձրացնել Հայաստանի եւ Ադրբեյջանի միջազգային սահմանի կայունությունը,- նշել է Բորելը:

32 ՊԵՐԻ ՎԵՐԱԳԱՐՁԵԼ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆ

2020-2023թթ. գերեվարված Հայաստանի 31 զինծառայողներ եւ սեպտեմբերին ԼՂ-ում գերեվարված 1 զինծառայող հայտել են Ադրբեյջան-Հայաստան սահմանն ու գտնվում են Հայաստանում:

Ադրբեյջանից Հայաստան վերադարձած 32 զինծառայողներն այս պահին բուժզննում են անցնում Կենտրոնական կլինիկական զինվորական (Մուրադյանի) հոսպիտալում, որի ավարտից հետո իրենց տուն եւ ընտանիքների մոտ կվերադառնան այն զինծառայողները, ովքեր սրապիոնար բուժման կարիք չեն ունենա:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

23.12.2023 Սուրբ Դավիթ մարգարեի եւ Դակորոս Տյառնեղբայր առաքյալի հիշատակության օր
Հայ Առաքելական եկեղեցին Սուրբ Դավիթ մարգարեի եւ Դակորոս Տյառնեղբայր առաքյալի հիշատակը տոնում է Սուրբ Ծննդին նախորդող Ավագ տոների ժամանակ:

ԽԱՆՏՈՂՆԵՐԸ ՀԱՄԱԼՐՈՒՄ ԵՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

ՄԻՆՉԵՎ 10 ՀԱՁԱՐ ԼԱՐԻ ՏՈՒԳԱՆՔ՝ ԱՂՄԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դեկտեմբերի 14-ից ուժի մեջ է մտնում խորհրդարանի կողմից ընդունած օրենքը, ըստ որի, տնից, բնակավայրից կամ որեւէ առեւտրային հաստատությունից հնչող ցերեկային կամ գիշերային աղմուկի տուգանքի չափն աճում է: Օրենքն ուժի մեջ է մտնում դեկտեմբերի 14-ից:

Ըստ օրինագծի, աղմուկի սահմանափակումների խախտման համար նախագուշացման փոխարեն, քաղաքացին կտուգանվի 150, առեւտրային հիմնարկը՝ 1500 լարիով:

Նույն օրենքը երկրորդ անգամ խախտելու դեպքում, քաղաքացին կտուգանվի 1000, առեւտրային հիմնարկը՝ 10 հազար լարիով:

ԱՌԱՆՑ ՈՒՂԵՎԱՐՁԻ ՏՈՒԳԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ՍՈՒՏՔԱԳՐՎԵԼ Է 1,4 ՄԻԼԻՈՆ ԼԱՐԻ

2023 թվականի հունվար-նոյեմբեր ամիսներին, 2022 թվականի նույն ժամանակահատվածի համեմատ, առանց ուղեվարձի հասարակական տրանսպորտից օգտվելու համար նախատեսված տուգանքներից բյուջե մուտքագրված գումարն աճել է 1,4 մլն լարիով:

Երբ.ge լրատվականի փոխանցմամբ, այս ցուցանիշը 2022 թվականի նույն ժամանակահատվածի ցուցանիշը գերազանցում է 85 տոկոսով: Այս տարվա 10 ամսում առանց ուղեվարձի հասարակական տրանսպորտից օգտվող ուղեւորներից զանգվել է 3 մլն 087 հազար 325, իսկ 2022 թվականի հունվար-հոկտեմբերին՝ 1 մլն

666 հազար 870 լարի: Հիշեցնենք. Թբիլիսիում 20 լարի տուգանք է կիրառվում քաղաքային տրանսպորտով, մասնավորապես՝ ավտոբուսով առանց ուղեվարձը վճարելու երթևեկության համար. 30 օրվա ընթացքում չվճարելու դեպքում, տուգանքը կրկնապատկվում է՝ հասնելով 40 լարի:

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

ԱՄԱՆՈՐՅԱ ԿԱՐԳԱԽՈՍ. «ԹԲԻԼԻՍԻՆ՝ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔ»

2024 թվականին Վրաստանի մայրաքաղաքի ամանորյա կարգախոսը կլինի «Թբիլիսին՝ եվրոպական քաղաք»: Այս մասին հայտնել է Թբիլիսիի քաղաքապետ Կախա Կալաձեն:

Օրեր առաջ Թբիլիսիի Ազատության հրապարակում հենց այս մակագրությունն է տեղադրվել: Ամանորի կարգախոսն Ազատության հրապարակում ցուցադրված էր նաեւ անցած տարիներին.

Նշենք, որ անցած տարիներին մայրաքաղաքի ամանորյա կարգախոսներն էին. 2018 թվականին՝ «Կյանքով լի քաղաք», 2019

թվականին՝ «Սիրով լի քաղաք», 2020 թվականին՝ «Պատմությամբ լի քաղաք», 2021 թվականին՝ «Համերաշխությամբ լի քաղաք», 2022 թվականին՝ «Եկեք սիրենք միմյանց», 2023 թվականին՝ «Խաղաղության քաղաք»:

ԵՎՐԱՏԵՍԻԼ - 2024

ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՈՆԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԹՎՈՒՄ ԵՆ ՎՐԱՍՏԱՆՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

«Եվրատեսիլ - 2024»-ին, որը կանցկացվի մայիսի 7-ին, 9-ին եւ 11-ին Շվեդիայի Մալմյո քաղաքում, կմասնակցեն 37 երկրի հեռարձակողներ:

«Եվրատեսիլ - 2024»-ի մասնակիցներն են Վրաստանը, Հայաստանը, Ալբանիան, Ավստրալիան, Ավստրիան, Ադրբեջանը, Բելգիան, Խորվաթիան, Կիպրոսը, Չեխիան, Դանիան, Էստոնիան, Ֆինլանդիան, Ֆրանսիան, Գերմանիան, Հունաստանը, Իսլանդիան, Իռլանդիան, Իսրայելը, Իտալիան, Լատվիան, Լիտվան, Լյուքսեմբուրգը, Մալթան, Մոլդովան, Նիդերլանդները, Նորվեգիան, Նեիսաստանը, Պորտուգալիան, Սան Մարինոն, Սերբիան, Սլովենիան, Իս-

պանիան, Շվեդիան, Շվեյցարիան, Ուկրաինան եւ Մեծ Բրիտանիան: 68-րդ երգի մրցույթի կարգախոսն է՝ «United By Music»-ը «Միավորված երաժշտությամբ»:

«Եվրատեսիլ - 2024»-ը հյուրընկալելու իրավունք ստացավ Շվեդիան՝ ի դեմս երգչուհի Լորենի՝ «Tatto» երգով: Սրանով Շվեդիան դարձավ եվրատեսիլի հաղթանակների քանակով ռեկորդակիրը: Մալմյոն վերջին անգամ Եվրատեսիլը հյուրընկալել է 2013 թվականին, իսկ առաջին անգամ՝ 1992 թվականին:

1	2		3		4	5	6	7	8	9
					10			11		
12		13	14					15		
		16			17		18			
19			20				21			22
			23				24			
25	26	27					28			29
	30	31			32					33
	34						35		36	
	37		38		39	40				
	41					42				
43				44					45	
	46		47			48				
49					50					51
52		53						54		
			55				56	57		
58						59				60
			61				62			

Խ Ա Չ Բ Ա Ռ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ.

1.Հայ մեծ գրող, «Ռանգապրեն-րի կանչը» վեպի հեղինակը: 4.Երաժշտության տեսակ: 10.Նվագակցել, ... պահել: 11.Հովի.Թումանյանի գրական հերոս: 12.Հայերեն գրքերի հրատարակչություն Թբիլիսիում: 15.Առարկայի որակ: 16.Երեբուն, անհաստատ: 17.Արագիլների ընտանիքի թռչունների սեռ: 19.Ցուցական դերանուն: 20.Վրացական ֆիլմ «Օթարի ...ն»: 21.Գեղամիջոց հարկուխի դեմ: 23....տեղ, ...տիվ, ...րագա: 24.Էլիպս..., օղակ..., ձվ...: 25.Ներկա ժամանակի օժանդակ բայ: 27.«Ժամանակին կատուն ... էր» (Հովի.Թումանյան): 28.Սասունի թշնամին, Սարա ...: 30.Չբեր, անպտուղ: 32.Գրական պատասխան: 33.Մաշտոցյան այբուբենի զինվոր: 34.... ու աղեղ: 35.Մեղուների խումբը: 37.... առ Աստված: 39.Զիու ոտնաման: 41.Մաշտոցյան այբուբենի վերջին զինվորը: 42.«... ջան, հեզ արի» (Գուսան Շերամի երգերից): 43.«Ոսկե գեղմի» տիրուհին: 44.Մարմնի պակասություն: 45.Պատի լամպ: 46....կոթի, ...ոնի: 47.Անճանական դերանուն: 48.... կեղծ երեսուն վայրկյան է: 50.Երկու տասնյակ: 52.Ե՛վ Շերենցը, Ե՛ւ Վշտունին: 54.Ռուս մեծ գրող Ֆ.Դոստոևսկու երկերից: 55.Մեխ, առարկա ամրացնելու միջոց: 56.Երկնքում կուտակված փոշու ու ջրի կաթիլները: 58.Գալիքը, հետոն: 59.Վրաստանի հզոր թագուհիներից: 60.... ու դող, վախ: 61.Արդյունաբերական խոշոր շրջան Գերմանիայում: 62.Քաջ, անվախ:

ՈՐՈՇԱՆՑԱՆ.

1.Վրաց տաղանդավոր գրող: 2.Հայ անվանի դերասան, կինեմատոգրաֆիկ կատակերգության հիմնադիրներից մեկը, հայկական ժողովրդական արտիստ: 3.«... դալար բարդի» (Համո Սահյան): 4.Ցուցական դերանուն: 5.Ամերիկահայ երգչուհի Լուսին Արմաղանյանի կեղծանունը: 6.Վրաց արդի գրող, բանաստեղծուհի Նանա ...: 7.«Պատվիր, պատվիր ..., ես քո երգը վաղուց եմ լսել» (Վ.Տերյան): 8.Հայ մեծանուն կոմպոզիտոր Անտո Բաբաջանյանի որդին: 9.Բջջային հեռախոսների ֆիրմա: 10.Ե՛վ Կարենը, Ե՛ւ Դերենիկը: 13.Մակերեսի չափման միավոր: 14.Քաղաք Իտալիայում: 10.Հայ աշխարհահռչակ երգահան աչառության անունը: 22.«Դու իմ արեւն առար եւ ուրիշին ...» (Հ.Փամբուկյանի երգացանկից): 26.Հայ մեծ գրող, լուսավորիչ Խ.Աբովյանի ծննդավայրը: 27.Հերոս «Նվագախմբի տղաները» ֆիլմում: 29.Վրաց թագուհի Օմեթուլին: 31.Երաժշտություն, նվագ: 35.Հին հույն փիլիսոփա: 36.Մեծ վիպասան Րաֆֆու պատմավեպերից: 38.Հրացանը Հովի. Թումանյանի հայտնի հեքիաթում: 40.Վանք Արցախում: 49.Ցորենից պատրաստված սննդամթերք: 50.Նոյի որդիներից: 51.Գեղեցիկ ծաղիկ: 53.Արաքսի անվանումներից: 54.Ապրեն, ապրես, ...: 55.Ոչխարի ձագը: 56.Լեռկ, բուսագույր: 57.Ասորի պատմագիր եւ փիլիսոփա ... Աբաս Կատինա: Կազմեց ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆԸ

ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐԻ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ.

7.Անեքսիա: 8.Ազարա: 9.Ռուր: 10.Եղեռն: 13.Բասմա: 18.Բրոշ: 19.Խաթաբալա: 22.Նի-նոս: 23.Պողատու: 28.Վայել: 29.Անագե: 32.Երե: 33.Մխում: 34.Նեման: 37.ՀժԿ: 39.Անուն: 41.Իմալ: 44.Լղար: 46.Միթե: 47.Նամ: 49.Ղազ: 50.Խաբուսիկ: 52.Գչիր: 54.Ղասաբ: 55.Քուրա: 56.Լա: 57.Լազեր: 58.Լռին:

ՈՐՈՇԱՆՑԱՆ.

1.Ռեմե: 2.Քսան: 3.Ծառա: 4.Քարը: 5.Կայսր: 6.Լավաշ: 11.Ղան: 12.Ռուան: 14.Աբե-ղա: 15.Սոնտե: 16.Պա: 17.Կապ: 20.Թիրախ: 21.Բոհեմ: 24.Տվեն: 25.Այծ: 26.Ուլան: 27.Սերժ: 30.Նման: 31.Գույն: 35.Եսին: 36.Աղաթ: 37.Հող: 38.Կերակուր: 40.Ուրմաս: 42.Միջ: 43.Լեզրան: 44.Լյուրա: 45.Աղի-քե: 48.Ախազ: 51.Բալ: 52.Գալ: 53.Իլի:

Գլխավոր խմբագիր՝ ՎԱՆ ԲԱՅԲՈՒՐԹՅԱՆ

Գլխ. խմբագրի տեղակալ՝ ՅՈՒՐԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Համարի պատասխանատու՝ ԳԱՅԱՆԵ ԲՈՍՏԱՆՉՅԱՆ

Համակարգչային ծեւավորումը՝ ՏԻԳՐԱՆ ՄԻՐԱԴԵՂՅԱՆ

ՔՅՅԵՈ ՅՈՆԱՅՅԵՄՈ: ՄԵԾՈԼՈՆՈ 0105, ՃԱՄԲԵՂՈՆ ՄՅՅԱ 5.
Մեր հասցեն՝ Թբիլիսի 0105 Գ.Աթոնելի փ. 5
ԾՅՂ. Հեռ. 2990-739, 2990-774
www.vrastan.ge E-mail: vrastan.press@gmail.com
Գրանցման վկայական № 4 Կ - 1439
«ԿՈՆՈՐ» հրատարակչություն

«ՅՐԱՆԾԱՅՈ»
ՄԵԾՈԼՈՆՈ, ՆԱՅՅԵՄՅԵՄՈ
"ВРАСТАН"
Тбилиси, Грузия
<VRASTAN>
Georgia, Tbilisi
Индекс 66445